

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 571/2013-14

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 23. septembra 2013 predbežne prerokoval sťažnosť R. G., S., R. G., S., a P. G., S., zastúpených advokátom JUDr. M. R., Ž., ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Čadca v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 42/2011, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť R. G., R. G. a P. G. o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. mája 2013 doručená sťažnosť R. G., R. G. a P. G. (ďalej len „sťažovatelia“), ktorou namietajú porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie svojej

záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Čadca (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 42/2011.

Z vyžiadaného spisu, zo sťažnosti a z jej príloh ústavný súd zistil, že sťažovatelia sa v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 6 C 42/2011 domáhajú vyslovenia neplatnosti listiny o vydedení; ich žaloba bola doručená okresnému súdu 3. marca 2011.

Sťažovatelia v sťažnosti najmä uvádzajú:

„Okresný súd v Čadci na základe rozsudku č. k. 6 C 42/2011 zo dňa 2. 6. 2011 návrh sťažovateľov zamietol. Krajský súd v Žiline na základe uznesenia č. k. 6 Co 329/2011 zo dňa 12. 10. 2011 rozsudok prvostupňového súdu zrušil a vec mu vrátil na nové konanie a rozhodnutie. Okresný súd v Čadci na základe výzvy zo dňa 8. 12. 2011 vyzval sťažovateľov na navrhnutie prípadných ďalších dôkazov, na ktoré sťažovatelia reagovali vyjadrením, ktoré bolo súdu doručené dňa 26. 1. 2012. Súd však namiesto konania vo veci doručil opätovne ďalšiu výzvu zo dňa 4. 9. 2012 na predloženie ďalších dôkazov na preukázanie tvrdení navrhovateľov, na ktorú sťažovatelia prostredníctvom svojho právneho zástupcu reagovali nasledovným oznámením.

Nakoľko súd ani po viac ako roku nevytýčil žiadne pojednávanie vo veci samej, podali sťažovatelia na súd sťažnosť na prieťahy v konaní. Súd na základe upovedomenia o vybavení sťažnosti uviedol, že sťažnosť pokladá za nedôvodnú. Vo veci však i napriek tvrdeniu o nedôvodnosti sťažnosti, vytýčil termín pojednávania na deň 11. 4. 2013.

Odvolačný súd vytkol prvostupňovému súdu ešte v roku 2011 vo svojom zrušujúcom rozhodnutí zo dňa 12. 10. 2011 okrem iného aj to, že súd si nepripojil a neoboznámil sa s listinou o vydedení spísanou dňa 5. 12. 1994 formou notárskej zápisnice č. Nz 430/94. Súd si i napriek tomuto pochybeniu a pokynu však uvedenú listinu o vydedení na pojednávanie do spisu opäť nepripojil a pojednávanie odročil z dôvodu, že v čo najbližšiu dobu sa má vrátiť z dlhodobej PN zákonná sudkyňa v tejto veci JUDr. A. H. Takýto postup prvostupňového súdu preto považujeme za nesprávny, nesústredený a neefektívny.

Na vytýčenom pojednávaní súd vôbec nerozhodol, nepostupoval podľa pokynov odvolacieho súdu a venoval sa hlavne osobnému životu matky sťažovateľov a smrti ich otca,

namiesto reálneho skúmania dôvodnosti na preukázanie zákonného dôvodu na vydedenie a následne pojednávanie odročil na neurčito.“

Podľa názoru sťažovateľov „... vec nie je právne a ani časovo náročná, postup súdu pokladajú za neefektívny už i s poukazom na existujúcu súdnu prax, judikatúru Najvyššieho súdu týkajúcu sa neplatnosti listiny o vydedení, a preto nie je dôvod na neustále odročovanie pojednávani za účelom vykonania ďalšieho dokazovania“.

Sťažovatelia si tiež „... uplatňujú primerané finančné zadosťučinenie v sume 1.000,- eur pre každého z nich, ktoré dôvodí pretrvávajúcim pocitom neistoty, márnosti a nespravodlivosti, pričom tieto negatívne pocity vyvolané postupom súdu spôsobujú sťažovateľom stres a zaťažujú ich aj po finančnej stránke“.

Na základe uvedenej argumentácie sa sťažovatelia domáhajú, aby ústavný súd po prijatí ich sťažnosti na ďalšie konanie nálezom takto rozhodol:

„Základné právo sťažovateľov R. G., R. G. a P. G. uvedené v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR ako aj čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bolo postupom Okresného súdu v Čadci v konaní č. k. 6 C 42/2011 porušené.

Sťažovateľom sa priznáva finančné zadosťučinenie vo výške každému po 1.000,- eur, ktoré je Okresný súd v Čadci povinný zaplatiť sťažovateľom do 2 mesiacov od doručenia nálezu.

Okresný súd v Čadci je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania z titulu právneho zastúpenia na účet JUDr. M. R., advokáta, vo výške 406,10 eur (2 úkony á 195,24 eur + 2x režijný paušál á 7,81 eur - § 11 ods. 3, § 13 ods. 2, § 14 ods. 1 Vyhl. č. 655/2004 Z. z.), taktiež do dvoch mesiacov od doručenia nálezu.“

II.

Ústavný súd si v súvislosti s prípravou predbežného prerokovania sťažnosti vyžiadal z okresného súdu príslušný spis a zároveň požiadal o vyjadrenie k sťažnosti. K sťažnosti sa vyjadril podpredseda okresného súdu v prípise sp. zn. Spr 987/13 z 15. augusta 2013,

v ktorom predovšetkým uviedol: „*Vo veci neboli spôsobené neodôvodnené prietahy v konaní.*“

Z vyžiadaného súdneho spisu ústavný súd zistil tento doterajší priebeh namietaného konania:

Dňa 3. marca 2011 doručili sťažovatelia okresnému súdu návrh na začatie konania o určenie neplatnosti listiny o vydedení.

Okresný súd vyzval 9. marca 2011 sťažovateľov na zaplatenie súdneho poplatku za návrh na začatie konania a 1. apríla 2011 doručoval žalobu odporcovi a procesné poučenia všetkým účastníkom konania.

Na pojednávaní 19. mája 2011 okresný súd vec prerokoval a odročil na účely výsluchu svedkov.

Okresný súd na pojednávaní uskutočnenom 2. júna 2011 vec opätovne prerokoval a následne vyhlásil rozsudok č. k. 6 C 42/2011-40, ktorým žalobu zamietol. Dňa 30. augusta 2011 podali sťažovatelia proti rozsudku okresného súdu z 2. júna 2011 odvolanie; spis bol predložený Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“) na rozhodnutie o odvolaní 30. septembra 2011. Krajský súd uznesením č. k. 6 Co 329/2011-57 z 12. októbra 2011 odvolaním napadnutý rozsudok zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie.

Okresný súd po vrátení veci 8. decembra 2011 vyzval účastníkov konania, aby navrhli dôkazy, ktoré považujú za relevantné v ďalšom priebehu konania vykonať, a 2. februára 2012 požiadal notára o predloženie listinných dôkazov.

Procesnými úkonmi z 11. mája 2012, 21. júna 2012 a 4. septembra 2012 okresný súd zabezpečoval listinné dôkazy, pričom v tomto období došlo niekoľkokrát k zmene zákonného sudcu v posudzovanej veci.

Dňa 11. apríla 2013 sa uskutočnilo pojednávanie. Následne okresný súd 19. apríla 2013 požiadal notára o zaslanie notárskej zápisnice.

Pojednávanie nariadené na 6. jún 2013 bolo odročené (právny zástupca žalobcov ospravedlnil svoju neúčasť na tomto pojednávaní), pričom okresný súd vec prerokoval na pojednávaní uskutočnenom 18. júna 2013.

Dňa 2. júla 2013 bol vyhlásený v poradí druhý rozsudok vo veci samej č. k. 6 C 42/2011-121, ktorým okresný súd rozhodol, že listina o vydedení je neplatná. Proti

tomuto rozsudku podal 18. júla 2013 odvolanie odporca, ktorému okresný súd 15. augusta 2013 vyrubil súdny poplatok za odvolanie.

III.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

Z § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že úlohou ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní sťažnosti je tiež posúdiť, či táto nie je zjavne neopodstatnená. V súlade s konštantnou judikatúrou ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď namietaným postupom alebo namietaným rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo

rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Sťažovatelia namietajú, že postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 6 C 42/2011 došlo k porušeniu ich základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva na prejednanie ich záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietáhov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98).

Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu. Samotným prerokovaním veci na súde alebo na inom štátnom orgáne sa právna neistota neodstráni. K vytvoreniu želateľného stavu, t. j. stavu právnej istoty dochádza v zásade až právoplatným rozhodnutím súdu alebo štátneho orgánu. Preto na naplnenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nestačí, aby štátne orgány vec prerokovali, prípadne vykonali rôzne úkony bez ohľadu na ich počet (napr. I. ÚS 10/98, III. ÚS 224/05).

V súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru, z ktorej vyplýva, že nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. II. ÚS 57/01, I. ÚS 48/03, III. ÚS 59/05). Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý treba vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého štátneho orgánu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). V prípade, keď ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že charakter postupu všeobecného súdu sa nevyznačoval takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy, sťažnosť spravidla odmietne ako zjavne neopodstatnenú (napr. I. ÚS 41/01, I. ÚS 57/01, III. ÚS 59/05).

Vychádzajúc zo svojich zistení uvedených v časti II tohto uznesenia, ústavný súd konštatuje, že v konkrétnych okolnostiach posudzovanej veci ide o konanie, ktoré do dňa predbežného prerokovania sťažnosti ústavným súdom trvá dva a pol roka, pričom v jeho doterajšom priebehu okresný súd postupoval v zásade plynulo (bez období dlhodobejšej nečinnosti) a o veci už dvakrát meritórne rozhodol. Ústavný súd nespochybňuje tvrdenie sťažovateľov, že okresný súd mohol v namietanom konaní postupovať aj efektívnejšie, napriek tomu ale zastáva názor, že priet'ahy spôsobené prevažne neefektívnou činnosťou okresného súdu nemožno kvalifikovať ako zbytočné priet'ahy, a teda porušenie ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Ústavný súd vzal do úvahy tiež skutočnosť, že v posudzovanom prípade sa ako účinný prostriedok nápravy prejavilo aj podanie sťažnosti predsedovi okresného súdu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“). Sťažovatelia totiž podali sťažnosť na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa § 62 a nasl. zákona o súdoch predsedovi okresného súdu 20. februára 2013, pričom okresný súd v relatívne krátkom čase od podania sťažnosti rozhodol vo veci samej rozsudkom

č. k. 6 C 42/2011-121 z 2. júla 2013. Z uvedeného vyplýva, že okresný súd po podaní sťažnosti začal vo veci konať, t. j. prostredníctvom tejto sťažnosti sa zabezpečila efektívna ochrana ich základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosť sťažovateľov odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

Po odmietnutí sťažnosti bolo už bez právneho dôvodu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľov.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 23. septembra 2013